

Nr 18.

Warszawa, dn. 31 sierpnia 1935 r.

Ogóln. zbioru Nr 639.

WYDAWCA: W imieniu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych—Prezes Rady Związku inż. **Piotr Drzewiecki**.
Za redaktora odpowiedzialnego **Witold Eychler**.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: **Warszawa, ul. Marszałkowska 140, tel. 594-26**. Adres telegr.: „**Metalowcy—Warszawa**”.

Prenumerata wynosi z przesyłką w kraju: zł 5 kwartalnie. Numer pojedynczy zł. 1.—

TREŚĆ NUMERU: Jednolity tekst ustawy o opłatach stemplowych. — Warunki udzielania pozwoleń na przywóz — Ulgi. — Służba wojskowa pracowników. — W sprawie ubezpieczenia od wypadków. — Światowa konjunktura w świetle liczb bezrobocia. — Wzrost wytwórczości hutniczej i eksportu. — Sytuacja w śląskim przemyśle metalowym. — Kronika morska. Kronika Związkowa. — Z działalności Zw. Eksportowego. — Wiadomości z zagranicy. — Kronika. — W odcinku orzecznictwo w sprawach pracy.

JEDNOLITY TEKST USTAWY O OPŁATACH STEMPLOWYCH

W „Dzienniku Ustaw” Nr. 64 z dn. 27 sierpnia b. r. Minister Skarbu ogłosił jednolity tekst ustawy o opłatach stemplowych.

Jak wiadomo ustawa stemplowa była wielokrotnie uzupełniana i nowelizowana wskutek czego powstał chaos. Obecne obwieszczenie komasuje z górną 20 różnych zmian i rozporządzeń. Ukazanie się tego obwieszczenia należy powitać z zadowoleniem gdyż przyczyni się niewątpliwie do znacznie łatwiejszej orientacji w przepisach o opłatach stemplowych.

WARUNKI UDZIELANIA POZWOLEŃ NA PRYWÓZ

W Monitorze Polskim Nr. 191 z dn. 22.8.35 ukazało się rozporządzenie w sprawie zmiany warunków udzielania pozwoleń przywozu na towary importowane z *krajów pozaeuropejskich*, a objęte zakazami przywozu, mianowicie: świadectwa pochodzenia na towary mogą być wystawiane przez urzędy celne, Izby Przemysłowo-Handlowe lub inne instytucje gospodarcze zarówno krajów pochodzenia jak i *krajów tranzytowych*, winny one być jednak wizowane przez właściwy konsulat polski. Towary sprowadzane za bezpośrednim listem przewozowym (bez przeładunku) mogą otrzymywać świadectwa pochodzenia w Izbie Przemysłowo-Handlowej, mającej swą siedzibę w porcie polskiego obszaru celnego. Wysokość opłaty manipulacyjnej jest ustalona zasadniczo na 1% wartości krajowej towaru; jedynie tylko instytucje o charakterze dobroczynnym opłacają $\frac{1}{10}$ opłaty zasadniczej.

Przepisy dotyczące importu z krajów europejskich pozostają bez zmiany.

ULGI W SPŁACIE ZALEGŁOŚCI UBEZPIECZENIOWYCH

PAŃSTWOWE ZAKŁADY INŻYNIERJI

Biblioteka P. M. „Urus”

Nawiązując do sprawy ulg w spłacie zaległości na rzecz instytucji ubezpieczeń społecznych, omówionej w Nr. 16 „Przemysłu Metalowego” podajemy do wiadomości zainteresowanych, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych wstrzymał kroki egzekucyjne wobec tych zaległości, które będą korzystać z ulg. Przypominamy, że ulgom w spłacie podlegają zaległe składki, kary i odsetki, przypadające za czas do 31 grudnia 1933 r., a więc do chwili wejścia w życie t. zw. ustawy scaleniowej. Zaległe składki za ubezpieczenie od dn. 1 stycznia 1934 r. nie korzystają z ulg w spłacie. W wypadku jeśliby lokalne instytucje ubezpieczeniowe, wbrew instrukcji władz naczelnych, egzekwowały sumy korzystające z ulg, należy zawiadomić o tem Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie, Czerniakowska 231.

Obecnie instytucje ubezpieczeniowe rozpoczęły prace nad wyprowadzeniem sald (zaległości). Po ukończeniu tych prac zainteresowani będą zawiadomieni o stanie ich sald (zaległości). Obliczenia te należy sprawdzić i w wypadku gdy będą niezgodne z istotnym stanem rzeczy — domagać się sprostowania.

Przypominamy poza tem, że przedsiębiorstwa, które wpłaciły po dn. 1 lipca b. r. jakieś kwoty, lub na poczet zaległości złożyły instytucjom ubezpieczeniowym weksle płatne po 1 lipca b. r., mają prawo żądać, aby kwoty te zostały zaliczone na składki bieżące.

Przedsiębiorstwa, które zawarły z instytucjami ubezpieczeniowymi układy o spłatę zaległości, jeżeli układy te są mniej korzystne niż możliwości płynące z nowego rozporządzenia, mają prawo domagać się odpowiedniej rewizji tych układów.

ŚLUŻBA WOJSKOWA PRACOWNIKÓW PRZEDSIĘBIORSTWA

Przypominamy obowiązujące pracodawcę przepisy w wypadku, gdy pracownik bądź robotnik zostanie powołany na ćwiczenia wojskowe lub do czynnej służby wojskowej.

Powołanie na ćwiczenia wojskowe

1. Zarówno robotnikowi jak i pracownikowi umysłowemu powołanemu na ćwiczenia wojskowe nie może być wypowiedziana umowa o pracę od momentu powołania na ćwiczenia (doreczenie powołania) do ukończenia ćwiczeń. Jako chwilę ukończenia należy rozumieć ostatni dzień ćwiczeń; dla pracowników odbywających ćwiczenia poza miejscem pracy należy doliczyć odpowiedni czas na dojazd. Wypowiedzenie umowy o pracę dokonane w tym okresie *jest nieważne*. Omówione ograniczenie odnosi się tylko do umów o pracę na czas nieograniczony. Jeśli umowa jest zawarta na czas określony, na czas wykonania jakiejś pracy i t. d., kończy się w czasie powołania na ćwiczenia wojskowe lub w okresie odbywania ćwiczeń;—nie ma żadnej przeszkody w rozwiązaniu takiej umowy.

Ważne jest również wypowiedzenie dokonane przed otrzymaniem przez pracownika powołania na ćwiczenia choćby moment rozwiązania umowy wypadł w okresie powołania lub w czasie odbywania ćwiczeń wojskowych.

2. Zgodnie z art. 19 rozporządzenia o umowie o pracę pracowników umysłowych pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia w czasie odbywania ćwiczeń. Prawo to przysługuje mu w ciągu 3-ch miesięcy. Pracodawca może natomiast potrącać z wynagrodzenia te kwoty, jakie pracownik otrzymał ze Skarbu Państwa w czasie ćwiczeń.

Robotnikowi w czasie ćwiczeń nie przysługuje prawo do wynagrodzenia.

Powołanie do czynnej służby wojskowej

1. W czasie między powołaniem pracownika lub robotnika do służby czynnej, a ukończeniem tej służby umowa nie może być wypowiedziana, ani rozwiązana, *o ile stosunek służbowy (umowa o pracę) w chwili powołania trwa nieprzerwanie co najmniej 6 miesięcy*. (art. 66 ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej z dn. 23 maja 1924 r. w brzmieniu ustawy z dn. 17 marca 1933 r. Dz. U. R. P. 36, poz. 299).

Po powrocie ze służby wojskowej pracownik winien więc być przyjęty do pracy. Jeśli pracownik wraca do pracy nie bezpośrednio po odbyciu służby wojskowej lecz po przerwie (nieuzasadnionej np. chorobą) przerwa ta może być uważana jako ważna przyczyna upoważniająca pracodawcę do natychmiastowego rozwiązania umowy o pracę.

Z pracownikami, którzy nie pracują bez przerwy 6 miesięcy: a) umowa o pracę może być wypowiedziana między chwilą powołania, a rozpoczęciem przez pracownika służby wojskowej, b) wcielenie pracownika (robotnika) do służby czynnej automatycznie rozwiązuje umowę o pracę. Działła w tych wypadkach art. 25 p. 5 rozporządzenia o umowie o pracę pracowników umysłowych i art. 10 p. c rozporządzenia o umowie o pracę robotników.

2. W czasie odbywania służby czynnej zarówno robotnikom jak i pracownikom umysłowym nie przysługuje prawo do wynagrodzenia.

3. Nieczynność w zakładzie pracy z powodu powołania pracownika na ćwiczenia lub do służby czynnej nie może być uważana za przerwę w umowie o pracę, pozbawiającą lub ograniczającą prawa do korzystania z urlopu. Jeśli więc pracownik (robotnik) np. po półrocznej pracy został powołany do wojska, to po powrocie, po przepracowaniu drugiego półrocza uzyskuje prawo do miesięcznego (robotnik do 8 dniowego) urlopu.

4. We wszystkich wypadkach gdzie potrzebne jest stwierdzenie czasu służby wojskowej pracownik winien wylegitymować się bądź specjalnym zaświadczeniem władz wojskowych, bądź odpowiednimi adnotacjami w książeczce wojskowej.

W SPRAWIE UBEZPIECZENIA OD WYPADKÓW

Jednym z ubezpieczeń socjalnych, które ze względu na ciężary, jakie nakłada na produkcję wywołuje niezadowolenie w szerokich kołach przemysłu jest ubezpieczenie od wypadków nieszczęśliwych. Niezadowolenia i pretensje stały się szczególnie głośnie od roku 1934, w którym to roku stawki ubezpieczeniowe uległy dla wielu gałęzi przemysłowych znacznemu wzrostowi, spowodowanemu zmianą klasyfikacji przedsiębiorstw na kategorie i klasy, do których przedsiębiorstwa przydzielane są na podstawie stopnia niebezpieczeństwa w danej gałęzi produkcji.

Ustawa o ubezpieczeniu od wypadków nieszczęśliwych, wzorowana jest na austriackiej ustawie z r. 1887 o ubezpieczeniu robotników od wypadków, uzupełnionej w późniejszych latach. Obowiązywała ona w Małopolsce i moc jej została rozciągnięta ustawą z dn. 30 stycznia 1924 r. na obszar województwa warszawskiego, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, białostockiego, wołyńskiego, poleskiego i nowogródzkiego oraz Ziemi Wileńskiej.

Z chwilą wejścia w życie ustawy o ubezpieczeniu społecznym (t. zw. scaleniowej) ubezpieczenie wypadkowe objęte zostało tą ustawą przy jednoczesnej nowelizacji niektórych przepisów.

Najważniejszą zmianą w stosunku do poprzedniego stanu rzeczy była nowa klasyfikacja przedsiębiorstw na kategorie i klasy niebezpieczeństwa, wprowadzona rozporządzeniem Ministra Opieki Społecznej z dnia 30 grudnia 1933 r. (Dz. U. nr. 1 z r. 1934), wydanem na podstawie art. 221 i 222 ustawy scaleniowej i obowiązująca od 1 stycznia 1934 r.

Nowa klasyfikacja dokonała szeregu przesunięć w przydziale przedsiębiorstw do poszczególnych kategorii i klas niebezpieczeństwa, co ma to wielkie znaczenie, że od przydziału do danej kategorii zależy wysokość opłaty, jaką przedsiębiorstwo winno uiszczać za ubezpieczenie.

W przemyśle metalowym przesunięcia te miały ten skutek, że większości gałęzi przemysłowych zostały przydzielone wyższe kategorie niebezpieczeństwa, powodujące znaczne podwyżki stawek, osiągające niejednokrotnie przeszło 100% poprzednich opłat. Dokonano tej podwyżki w r. 1934, a więc w okresie dna kryzysu, kiedy przemysł ugiął się pod ciężarem trudności finansowych. Dla ogółu przemysłu, nie orjentującego się w zawilościach

przydziału do poszczególnych klas niebezpieczeństwa zrozumiałe było jedno: znakomite podwyższenie opłat w dobie najsilniejszego kryzysu i związana z niem konieczność dźwigania jeszcze większych ciężarów. Czy ta podwyżka miała uzasadnienia i czy była sprawiedliwa, pozostało tajemnicą Zakładu Ubezpieczeń.

Zgodnie z art. 221 „składka ustala się co 3 lata na podstawie obliczeń ubezpieczeniowo-technicznych w wysokości, wystarczającej na pokrycie wartości kapitałowych przyznanych świadczeń i ekspektatyw na pochodne świadczenia oraz kosztów administracyjnych i innych wydatków tego ubezpieczenia tak, aby poszczególne grupy pracodawców, określone według gałęzi gospodarczych rozporządzeniami Ministra Opieki Społecznej, pokrywały zasadniczo swemi składkami, przypadające na nie ryzyko wypadku przy pracy i chorób zawodowych“.

Z treści powyższej wynika, że przydział przedsięwzięcia danej gałęzi przemysłowej do odpowiedniej klasy niebezpieczeństwa zależy od obliczeń, dokonanych w ten sposób, aby dana gałąź przemysłu pokrywała ryzyko ubezpieczeniowe tej gałęzi. Obliczenie tego ryzyka zależy od statystyki wypadków w danej branży i wysokości kosztów Zakładu Ubezpieczeń na pokrycie skutków tych wypadków. Zachodzi zatem konieczność dla ścisłej oceny sprawiedliwości tych obliczeń i podziału na kategorie, uprzyśpieszenie ich przemysłowi i danie możliwości zorientowania się w tych skomplikowanych obliczeniach. Głównym jednak postulatem przemysłu musi jednak być to, ażeby ustalanie podziału na kategorie i klasy odbywało się w najbliższej współpracy z przedstawicielstwem przemysłu i to na podstawie materiałów statystycznych których zebranie dostępne jest tylko Zakładowi Ubez-

pieczeń. Jeżeli zakład Ubezpieczeń na tę drogę wejdzie i zerwie z dotychczasową tajemniczością uniknie on zbędnych pretensyj i niezadowoleń, spowodowanych głównie tem, że nikt nie ma możliwości sprawdzenia tych obliczeń. Z drugiej strony Zakład Ubezpieczeń wyniosłby niewątpliwie i tę korzyść, że przy ustalaniu nomenklatury klasyfikacji wykorzystałby z doświadczenia i znajomości rzeczy przedstawicieli przemysłu.

Że w dotychczasowym podziale nie wszystko jest w porządku zacytuje jako przykład zaliczenie odlewnictwa żeliwa do VIII kategorii niebezpieczeństwa, gdy poprzednio zaliczone ono było do kategorii VI, przyczem posiadanie emaljarni stanowiło znamię mniejszego niebezpieczeństwa. Przez zaliczenie odlewnictwa do klasy VIII podwyższono stawki przeszło o 100% mianowicie z 1,25% na 2,7%, zrównawszy w ten sposób odlewnie z hutami, co dla każdego, jako tako orientującego się w stosunkach bezpieczeństwa w hutach i odlewniach musi być niezrozumiałe. Należy zauważyć bowiem, że w odlewniach nie zdarzają się wypadki powodujące trwałą niezdolność do pracy, a które nakładałyby na Zakład Ubezpieczeń obowiązek wypłaty renty inwalidzkiej. Zdarzają się jedynie oparzenia leczone przez Ubezpieczalnię Społeczną. Nasuwa się tu przypuszczenie, że Zakład Ubezpieczeń nie posiada wyodrębnionej statystyki wypadków w odlewnictwie, przypuszczenie tem więcej prawdopodobne że odlewnie wyodrębnione zostały w oddzielną pozycję dopiero przy ostatnim podziale przedsiębiorstw na gałęzi przemysłowe. (t. zw. dawniej „tytuły“). Przy poprzednim podziale odlewnie zaliczone były do „tytułu 141“, który brzmiał: „Wyrób wykończarek, wybijarek, towarów żelaznych i stalowych (przedsiębiorstwa wyrobu towarów żelaz-

ORZECZNICTWO W SPRAWACH PRACY

Praktyka życia codziennego wykazała, że nawet najbardziej szczegółowo opracowane normy prawne nie przewidziały wszystkich ewentualności, które zgodnie z intencją ustawodawcy winny być uregulowane przepisami ustawy. Bardzo często wypadki życiowe całkowicie nie znajdują wyjaśnienia w przepisach, albo wyjaśnienie to jest wątpliwe. Prawo wymaga stałego uzupełnienia. Uzupełnienie to daje orzecznictwo, w szczególności orzecznictwo najwyższych instancji Sądu Najwyższego i Najwyższego Trybunału Administracyjnego. Rola tego orzecznictwa jest szczególnie ważna w zakresie ustawodawstwa socjalnego, gdzie przepisy nie grzeszą specjalną jasnością, a sądy pracy niższych instancji skłonne są interpretować je w sensie rozszerzającym.

Uznając znaczenie orzecznictwa dla przedsiębiorcy – pracodawcy, „Przemysł Metalowy“ już od dawna podaje streszczenie ważniejszych wyroków. Pragnąc aby orzecznictwo w sprawach pracy było lepiej użytkowane, zamierzamy podawać nie tylko poszczególne wyroki ale zestawienia wyroków, dotyczące całokształtu zagadnień np. umowy o pracę, urlopów, ubezpieczeń i t. d.

Pierwszym zestawieniem będą wyroki z zakresu rozporządzenia o umowie o pracę pracowników umysłowych. Ze względu na obfity materiał i szczupłość ram naszego pisma, podawać będziemy tylko tezy najważniejszych orzeczeń Sądu Najwyższego, cyfry jakimi orzeczenie zarejestrowano w ogólnym zbiorze, oraz krótkie nasze uwagi tam, gdzie się to okaże potrzebne.

Orzecznictwo Sądu Najwyższego na tle rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych.

Zasadniczą treść orzeczeń będziemy podawać według działów wspomnianego rozporządzenia. Słowo »rozporządzenie« używane będzie jako skrót wobec — »rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych«.

Kto jest pracownikiem umysłowym.

Art. 2 rozporządzenia zawiera wyczerpujące wyliczenie różnych kategorii pracowników umysłowych. Wyjaśnia ten art. szereg orzeczeń Sądu Najwyższego.

1. O zaliczeniu pracownika do kategorii pracowników umysłowych czy fizycznych może rozstrzygać tylko rodzaj czynności, jakie według umowy z pracodawcą ma spełniać, a nie to, jakie czyn-

nych i stalowych *pod innymi tytułami niewymienionych*). Pierwsze wyodrębnione statystyki dla odlewnictwa posiadać będzie Zakład Ubezpieczeń dopiero po trzyleciu 1934—1936, zatem zakwalifikowanie odlewni do kategorii VIII niebezpieczeństwa dokonane zostało albo na podstawie statystyki dla „tytułu 141“, obejmującego także inne przedsiębiorstwa poza odlewniami, względnie przez niesłuszne i niesprawiedliwe zrównanie ich z hutami,

Wszystkie podobne błędy, jak wyżej przykładowo zacytowany, winny znaleźć swą korektywę w nowym podziale, jaki zgodnie z art. 221 ustawy winien wejść w życie od 1 stycznia 1937 r. Przygotowanie tego podziału i nowej klasyfikacji przedsiębiorstw winno nastąpić w ciągu 1936 roku.

Przemysł metalowy musi dążyć do tego, aby rewizja rozporządzenia Ministra Opieki z dnia 30 grudnia 1933 r. istotnie nastąpiła w wyżej wskazanym terminie ustawowym, oraz aby jego słuszne postulaty były uwzględnione; niezależnie od tego na przemysł i jego organizacje spada obowiązek należytego przygotowania się do tej akcji. Już dziś fabryki i oddzielne przedsiębiorstwa winny przygotować materiały, które będą potrzebne ich organizacjom i umożliwią skuteczną obronę postulatów. W szczególności potrzebne będą dane, dotyczące kosztów poniesionych na ubezpieczenie wypadkowe za ostatnie 3-letnie oraz kosztów, jakie w tym okresie Zakład Ubezpieczeń poniósł na wypłatę rent i leczenie osób, które kiedykolwiek w danym przedsiębiorstwie uległy wypadkowi, powodującemu niezdolność do pracy.

W. E.

ności potrafiłby wykonywać wskutek nabytych wiadomości, praktyki lub kwalifikacji.

(Orzeczenie z dn. 25. IV. 1933 r. C. I. 94/33).

2. Pracownik sprawujący czynności biurowe, kancelaryjne i rachunkowe, jest pracownikiem umysłowym, chociażby figurował na liście robotników.

(Orzeczenie z dn. 11. V. 1932 r. Rw. 435/32).

3. Obliczanie wynagrodzenia pracownika według stawek dziennych nie stanowi samo przez się kryterium do poczytania pracy jego za fizyczną, gdyż rozporządzenie nie zabrania obliczania wynagrodzenia według stawek dziennych.

(Orzeczenie z dn. 31. VIII. 33. C. I. 1238/33).

4. Jeżeli pracownik spełnia prace fizyczne, cechujące go jako robotnika, a zarazem czynności administracyjne lub nadzorcze, któreby go cechowały jako pracownika umysłowego, miarodajną dla rozstrzygnięcia pytania, czy należy go uważać za robotnika, czy też pracownika umysłowego jest ta czynność, która w jego zajęciach przeważa.

(Orzeczenie z dn. 6. IV. 1932 Rw. 57/32).

5. O przewadze pracy umysłowej nad fizyczną lub odwrotnie decyduje rodzaj pracy spełnianej dla osiągnięcia głównego celu pracy, zamierzonego umową o pracę.

(Orzeczenie z dn. 26. IV. 1933 C. I. 2766/32).

6. Stwierdzenie, iż powód, jako majster obowiązany był dbać o stronę techniczną pracy pew-

ŚWIATOWA KONJUNKTURA W ŚWIELE LICZB BEZROBOCIA

Brak jest naogół istotnie pewnych wskaźników światowej sytuacji gospodarczej. Wskaźniki produkcji wyprowadzane różnymi metodami w poszczególnych krajach nie dają ani jasnego, ani zupełnego poglądu. Dość czułym barometrem zjawisk konjunkturalnych są liczby bezrobocia, choć i tu nasuwa się wiele zastrzeżeń. W wielu krajach liczby oficjalnego bezrobocia są dość dalekie od liczb rzeczywistych. Niemniej jednak rzut oka na dynamikę bezrobocia, nawet przy niezbyt pewnych statystykach daje, jeżeli nie specjalnie wierny obraz sytuacji gospodarczego świata, to w każdym razie wskazuje kierunek zjawisk konjunkturalnych.

Międzynarodowe Biuro Pracy przeprowadziło interesującą próbę uchwycenia ruchu bezrobocia światowego na podstawie statystyk bezrobocia najważniejszych krajów przemysłowych, przyjmując jako podstawę przeciętną w 1929 r. = 100. Uzyskano następujące wyniki:

	początek	
	I półrocze	II półrocze
1929 r.	134	74
1933 „	316	63
1934 „	260	203
1935 „	235	190

Kilka przytoczonych wskaźników bardzo plastycznie wykazuje różnice w gospodarczej sytuacji świata w 1929 r. w okresie „prosperity“ i w 1933 roku w momencie najgłębszej depresji. Wskazuje również na dość poważną poprawę, jaka nastąpiła w 1934 i 1935 r.

Wskaźniki znamionujące poprawę są jednak wypadkową różnych a w niektórych wypadkach

nej ilości robotników nie jest jeszcze stwierdzeniem technicznego kierownictwa niezbędnego do uznania majstra za pracownika umysłowego, a okoliczność, iż powód miał pewną władzę dyscyplinarną i że dbał o techniczną stronę pracy nie stanowi o tym, że był on odpowiedzialny za całość pracy na oddziale.

(Orzeczenie z dn. 30. XI. 1932 C. I. 1998/32).

7. Wykonanie nadzoru nadaje pracownikowi charakter pracownika umysłowego tylko wówczas, gdy chodzi o nadzór techniczny lub organizacyjny, nie zaś gdy sprawuje tylko zwykły nadzór (dogłądanie)

(Orzeczenie z dn. 13. X. 1933 C. I. 1397/33).

8. W sprawie zaliczenia pracownika do tej czy innej grupy sąd rozstrzyga samodzielnie, nie będąc skrzepowanym ani orzeczeniem instytucji ubezpieczeń społecznych, ani też wydaniem w toku instancji orzeczeniami organów administracyjnych.

(Orzeczenie z dn. 23. VI. 1932 C. I. 785/32).

Podaliśmy wyżej jedynie tezy, które prowadzą do ustalenia zasadniczych różnic między pracownikiem fizycznym a umysłowym. Kwestję przynależności do kategorii pracowników umysłowych w związku z obowiązkowym ubezpieczeniem pracowników umysłowych oświetlimy szczegółowo w orzecznictwie z zakresu ubezpieczeń społecznych.

(Ciąg dalszy nastąpi).

wprost przeciwnych tendencji konjunkturalnych w różnych krajach.

O tendencjach tych mówią nam liczby bezrobocia w różnych krajach. Podajemy niżej zmiany w liczbach bezrobocia, jakie nastąpiły w ostatnich dwóch latach poprawy, przyjmując jako podstawę porównań koniec I półrocza każdego roku:

	Koniec I półrocza		
	1935 r.	1934 r.	1933 r.
	w tysiącach.		
Niemcy	2.472	3.225	5.038
W. Brytania	2 024	2 097	2 626
Włochy	755	941	1.000
Czechosłowacja	603	583	676
Francja	433	345	281
Hiszpania	400	372	—
Polska	365	306	225
Holandja	355	294	293
Austrja	339	354	392
Belgia	115	163	163
Szwecja	61	116	117
Danja	63	74	88
Szwajcaria	60	47	54
Węgry	50	51	61
Norwegja	29	29	30
Finlandja	13	24	42

Najwyraźniej zmienił się poziom bezrobocia w Niemczech. Redukcja o 2 $\frac{1}{2}$ miliona w ciągu dwóch lat, spadek bezrobocia o połowę jest niewątpliwie zjawiskiem uderzającym, jednak metody jakimi została przeprowadzona (nakręcanie konjunktury, ograniczenia walutowe i t. d.) nie wróżą zbytnej trwałości uzyskanych wyników.

Zupełnie inaczej wygląda skromniejszy, ale niewątpliwie na pewnych podstawach oparty sukces gospodarczy W. Brytanji. Również w wyniku ostrożnych metod gospodarczych zdumiewające wyniki uzyskała Finlandja*), jedyny nieomal kraj, który może powiedzieć, iż zlikwidował kryzys. Poważne, choć również wynikające tylko z nakręcania konjunktury, wyniki osiągnęły Włochy. Pewną poprawą może się wykazać Austrja, Szwecja, Danja, a ostatnio i Belgja.

Z pośród krajów, które nie uczestniczą w poprawie gospodarczej świata na pierwszym miejscu należy wymienić Francję. Kraj ten najpóźniej dotknięty klęską kryzysu przechodzi naogół te stadja depresji, które w innych krajach przemysłowych doświadczane były przed dwoma laty. Wzrosło również bezrobocie w Holandji, Polsce, Hiszpanji, Szwajcarji, a ostatnio i w Czechosłowacji. We wszystkich tych krajach za wyjątkiem Polski wzrost bezrobocia jest wywołany spadkiem rozmiarów produkcji — redukcją stanu zatrudnienia. W Polsce bezrobocie (wykazane przez statystyki) wzrosło mimo pewnej poprawy gospodarczej i widocznego wzrostu zatrudnienia.

W St. Zjednoczonych, mimo wielkich wysiłków, zmierzających do likwidacji bezrobocia, nie osiągnięto zbyt wielkiego efektu. Według obliczeń Amerykańskiej Federacji Pracy obecna liczba bezrobotnych wynosi około 10 milj., wobec 12 milionów w 1933

roku, gdy poziom bezrobocia był najwyższy. Pomyślnie zmiany w sytuacji gospodarczej i w poziomie bezrobocia zaszły w Japonji, Kanadzie, Chile i Australji.

Podając wyżej, dane o bezrobociu, uszeregowaliśmy kraje według liczebności bezrobocia. Nie oznacza to jednak stopnia, w jakim bezrobocie ciąży na danym kraju. Charakterystykę tego ciężaru można uzyskać poniekąd, porównując odsetek bezrobotnych do ogółu ludności każdego kraju. Porównania z początku b. r. dają następujące wyniki:

Bezrobotni w ‰ ludności.			
St. Zjedn. A. P.	8,6	Szwajcaria	1,6
Austrja	5,6	Hiszpanja	1,6
W. Brytania	4,6	Norwegja	1,3
Czechosłowacja	4,6	Polska	1,0
Holandja	4,2	Francja	0,9
Niemcy	4,0	Kanada	0,9
Danja	2,7	Węgry	0,6
Włochy	2,3	Finlandja	0,6
Belgia	2,1	Japonja	0,4
Szwecja	1,6		

Na Stanach Zjednoczonych A. P. ciąży wciąż jeszcze klęska bezrobocia z niespotykanych w stosunkach europejskich rozmiarach. W Europie grupę krajów najbardziej dotkniętych bezrobociem stanowią kraje przemysłowe jak Austrja, W. Brytania, Czechosłowacja, Niemcy i Holandja,

W nieco mniejszym stopniu bezrobocie ciąży na Danji, Włochach i Belgji. Z pośród krajów przemysłowych o stosunkowo mniejszym bezrobociu wymienić należy Francję i Szwajcarję. Kraje mało uprzemysłowione, mają tylko nieznaczny odsetek bezrobotnych w stosunku do ludności np. Węgry 0,6%, Finlandja 0,6%. Portugalja 0,4%, Łotwa 0,03%, Jugostawja 0,01%.

WZROST WYTWÓRCZOŚCI HUTNICZEJ I EKSPORTU

Jak wynika z danych ogłoszonych przez Związek Polskich Hut Żelaznych na dzień 17 b. m. wytwórczość hutnicza w lipcu r. b. w porównaniu z czerwcem wzrosła w dziale wielkich pieców (18 proc.), stalowni (29,2 proc.) walcowni (29,6 proc.) i rurkowni (68,4 proc.). Zbyt wytworów walcownianych w kraju zwiększył się o 6,6 proc.; zwiększył się również wywóz ogólny (w obrotie zwykłym i uszlachetniającym) zagranicę tych wyrobów o 6 proc. Liczba robotników zatrudnionych w hutnictwie żelaznym nieco wzrosła.

W cyfrach bezwzględnych wytwórczość hutnicza w lipcu r. b. przedstawiała się następująco: surowki wyprodukowano w lipcu r. b. 32 999 tonn wobec 27.963 tonn w czerwcu; przyrost wynosi 5.036 tonn, t. j. 18,01 proc. Stali wyprodukowano w lipcu 86.320 tonn wobec 60.818 tonn; przyrost wynosi 19.502 tonny, t. j. 29,19 proc. Wytworów walcownianych wyprodukowano 62 737 tonn, wobec 48 397 w czerwcu; przyrost wynosi 14 340 tonn, t. j. 29,63 proc. Przeciętny wzrost produkcji hutniczej w lipcu wyniósł, jak z tego wynika, zgorą 25 proc. Zamówienia krajowe w lipcu r. b. przedstawiały się następująco: Huty żelazne otrzymały za pośrednictwem Syndykatu Polskich Hut Żelaznych zamówień krajowych na wyroby żelazne w ogólnej ilości 28.797 tonn, czyli o 5.902 tonny więcej niż w czerw-

*) Finlandja jest jednym z nielicznych krajów w Europie, mających rząd, holdujący w pełni klasycznym zasadom liberalizmu gospodarczego. Pozatem Finlandja jest jedynym krajem, która płaci długi, zaciągnięte zagranicą. (Przyp. redakcji)

cu r. b.; procentowo wynosi to 25,78 proc. Z powyższej ilości na zamówienia rządowe przypadało 3.093 tonny, t. j. o 2.052 tonny więcej i na prywatne 25.704 tonny t. j. o 3.850 ton więcej.

Eksport wytworów walcowniczych w obrocie zwykłym wynosił w lipcu 11.529 tonn wobec 11.537 tonn w czerwcu r. b., czyli o 8 tonn mniej. W lipcu zwiększył się natomiast wywóz rur żelaznych i stalowych do 3.407 tonn, czyli o 1.538 tonn; procentowo wynosi to 82,29 proc. Stan zatrudnienia w hutach żelaznych w końcu lipca r. b. przedstawiał się w sposób następujący: pracowało 33 196 robotników, t. j. o 735 osób więcej niż w końcu czerwca r. b. a o 2.195 osób więcej, niż w końcu lipca r. ub.

SYTUACJA W ŚLĄSKIM PRZEMYSŁE METALOWYM

Według oceny Izby Przemysłowo-Handlowej w Katowicach, sytuacja w śląskim przemyśle metalowo-przetwórczym była w czerwcu b. r. niejednolita. O ile walcownie metalu, odlewnie, fabryki maszyn włókienniczych wykazały zatrudnienie zadawalające, fabryki śrub i nitów, armatur, budowy silników i fabryki narzędzi wykazały w miesiącu sprawozdawczym nieco słabsze zatrudnienie, podobnie zresztą jak i przetwórnictwo ołowiu. Natomiast fabryki wytwarzające maszyny i aparaty dla przemysłu cementowego, kapeluszniczego, zakłady wytwarzające obrabiarki do drzewa i metalu, wyroby z blachy i drutu oraz konstrukcje żelazne były niedostatecznie zatrudnione. W dziale zgrzebel i tasien zgrzeblnych napływ zamówień w związku z wejściem przemysłu włókienniczego w okres produkcji na sezon zimowy nieco się zwiększył. W przemyśle elektrotechnicznym zwiększyły się obroty w przedsiębiorstwach przewijających silniki, natomiast nieco spadło zatrudnienie w fabrykach przewodów i armatur elektrotechnicznych. Zatrudnienie w fabryce telefonów nieznacznie się polepszyło. Napływ zamówień na te artykuły był zadawalający. Zwiększyła się też produkcja wyrobów grafitowych. Produkcja lamp górniczych nie wykazała większych zmian, natomiast wytwórnia palników karbidowych pracowała słabiej.

KRONIKA MORSKA

W początkach września r. b. komunikacja między Gdynią a portami Lewantu zostanie ulepszona dzięki zawarciu umowy o współpracy pomiędzy „Żeglugą Polską S. A.” w Gdyni, a armatorem „Svenska Orient” w Göteborgu. Ponadto z końcem września r. b. wprowadzone będzie częstsze połączenie portu w Constanzy z Palestyną przez uruchomienie na tym szlaku drugiego statku Linji Żeglugowych Gdynia — Ameryka, a mianowicie s/s „Kościuszko”. W ten sposób będą utrzymywane regularne połączenia z Gdyni i Gdańska, ewentualnie z Constanzy do następujących portów lewantyńskich: Aleksandrii, Jaffy, Haify, Pireusu, Stambułu, Algieru, Bejrutu, Salonik i Burgas. Do innych portów Lewantu, Morza Czarnego, Północnej Afryki, Persji i Iraku będą przyjmowane ładunki na konosamenty bezpośrednio z przeładunkiem w jednym z portów lewantyńskich.

KRONIKA ZWIĄZKOWA

Posiedzenie Zarządu Oddziału Warszawskiego P. Z. P. M.

Dnia 18 sierpnia odbyło się zebranie Zarządu Oddziału Warszawskiego P. Z. P. M., na którym między innymi były omawiane: sprawa strajku w Stow. Mechaników Polskich z Ameryki, sprawa godzin nauczania w szkołach dokształcających, sprawa składowania półrocznych wykazów dostawców i odbiorców, żądanych przez niektóre izby skarbowe i t. p. Dłuższą dyskusję wywołała sprawa szkodliwej konkurencji warsztatów szkolnych, które nie ponosząc ciężarów podatkowych, kosztu robocizny, lokalu, opału, światła i wielu innych opłat, mają możliwość produkowania po niższej cenie, dezorganizując ten rynek. W sprawie tej postanowiono wystąpić z memorandum do czynników miarodajnych. W końcu dyr. Dunin powiadomił obecnych o wyjeździe z Polski p. Clayton Lane, radcy handlowego przy ambasadzie U. S. A., serdecznego przyjaciela Polski, który udając się do centrali w Washingtonie nadal zamierza pracować w kierunku zacieśnienia z nami stosunków handlowych.

W sprawie opakowań towarów wysyłanych na eksport

Podajemy do wiadomości firm zainteresowanych, że na zorganizowanym niedawno przez Państwowy Instytut Eksportowy konkursie trwałości opakowań artykułów eksportowych stwierdzono, że niektóre firmy wykonały cechowanie skrzyń bardzo niedbale, co robi wysoce niekorzystne wrażenie na odbiorcy i często powoduje trudności przy odcyfrowaniu napisów. Koniecznym jest zatem we własnym interesie używać do cechowania szablonów i trwałego tuszu.

Ważnym również warunkiem należytego zabezpieczenia skrzyń przed rozbiciem w czasie transportu jest użycie taśm stalowych dobrze naciągniętych.

Płatności z tytułu importu zagranicznego do Brazylii

W dniu 28 czerwca r. b. zostały uzupełnione obowiązujące w Brazylii przepisy w sprawie obrotu dewizami.

Zainteresowani w tej sprawie eksporterzy nasi mogą otrzymać w wydziale eksportowym P. Z. P. M. dokładne szczegóły na jakich warunkach banki będą obecnie upoważnione do sprzedaży i przekazywania dewiz z tytułu importu zagranicznego do Brazylii.

Wyniki konkursu na Projekty Spichrzów Zbożowych

Łącznie z przeprowadzoną obecnie akcją rozbudowy spichrzów zbożowych, Związek Spółdzielni Rolniczych i Zarobkowych Rzeczyp. Polskiej w czerwcu r. b. ogłosił konkurs na sporządzenie projektów spichrzów zbożowych.

Do konkursu zgłoszono 10 prac.

W dniu 8 sierpnia r. b. odbyło się posiedzenie sądu konkursowego w Ministerstwie Rolnictwa i Reform Rolnych dla oceny zgłoszonych projektów.

Po zreferowaniu przez rzeczoznawców technicznych i oceny poszczególnych projektów sąd konkursowy przyznał dwie nagrody, z których drugą

otrzymał członek Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych p. inż. Władysław Hartwig.

Zauważyć musimy, że p. inż. Wł. Hartwig jest dyrektorem i współwłaścicielem fabryki maszyn młyńskich Łęgiewski i Hartwig w Warszawie i że fabryka ta jest dziś jedyną fabryką w Polsce, zajmującą się kompletnym wewnętrznym urządzeniem spichrzów zbożowych.

Przez powyższą firmę zostały ostatnio wykonane dwie duże instalacje spichrzów zbożowych w Kutnie i w Sokalu, jak również kilka mniejszych.

W sprawie taryfy telefonicznej w Warszawie

Zarząd Związku zwraca się do członków Oddziału Warszawskiego P. Z. P. M. z zapytaniem czy zmiana taryfy telefonicznej P. A. S. T-y, jaka została wprowadzona z dniem 1 stycznia b. r., okazała się korzystna dla abonentów. Kilka ubiegłych miesięcy dostarczyły już niewątpliwie wystarczającego materiału, aby zorientować się w tej sprawie.

Z DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU EKSPORTOWEGO

PRZEMYSŁU METALOWEGO

PRZETWÓRCZEGO W LIPCU 1935 R.

Na zasadzie rozporządzeń ministerjalnych o zwrocie cła Związek Eksportowy Przemysłu Metalowego Przetwórczego wystawił w lipcu 1935 r. zaświadczenia eksportowe na wywóz zagranicę następujących wyrobów przemysłu metalowego przetwórczego:

	waga w kg.	wart. w zł
1. Wyroby ze stali szlachetnej		
a) ze stali stopowej	262	448 —
b) „ „ węglistej	996	8 244 —
2. Blacha pokryta cynkiem		
a) płaska	92460	38 285 —
b) falista	103531	43 885 —
3. Wyroby kotlarskie i konstr. żel.	—	—
4. Wyroby z blachy	91	142 —
5. Naczynia blaszane emaljowane	179018	302 807 —
6. Drut żelazny	126823	32 160 —
7. Gwoździe	80064	15 747 —
8. Wyroby żelazne i stalowe		
a) śruby żelazne i nity	5160	4 171 —
b) łańcuchy	3865	1 697 —
c) wyroby różne	14194	10 174 —
9. Hacele	340	679 —
10. Wagony towarowe	—	—
11. Parowozy	—	—
12. Części specjalne parowozowe	9510	22 385 —
13. Części wagon. tendrów i parowoz.	205234	84 077 —
14. Tendry	—	—
15. Rury kompensacyjne	—	—
16. Przewody rurowe	361068	106 256 —
17. Odlewy żeliwne		
a) rury żeliwne	124945	31 148 —
b) odlewy budowlane	52219	34 811 —
c) naczynia żeliwne surowe i em.	—	—
18. Maszyny i narzędzia rolnicze	726	513 —
19. Obrabiarki do metali i drzewa	—	—
20. Maszyny włókiennicze	143623	283 112 —
Ogółem	1 504130	1 020 741 —

WIADOMOŚCI Z ZAGRANICY

Światowy rynek cyny w pierwszym półroczu 1935 r. Według danych statystycznego urzędu w Hadze, światowa produkcja cyny wyniosła w pierwszym półroczu 1935 51 071 tonn w porównaniu do 50 753 tonn, wyprodukowanych w pierwszym półroczu 1934 r.

Z tej ilości 40 306 tonn t. j. 79% wyprodukowano w okręgu Penang na półwyspie Malajskim, w Boliwji, Indjach Holenderskich, Nigerji i Sjamie, podczas kiedy 9% produkcji przypadło na Kongo belgijskie, Indo-Chiny francuskie i Portugalję.

Rzeczywiste światowe zużycie cyny w pierwszych 6 miesiącach 1935 r. zwiększyło się o 14% t. j. do 67 450 tonn w porównaniu do 58 959 tonn w tym samym czasokresie ubiegłego roku.

Z tej ilości 27 800 tonn cyny zużyto do wyrobu blachy i 9100 tonn dla przemysłu fabrykacji motorów.

Pomieszczona poniżej tablica odzwierciedla należycie zużycie cyny przez niektóre państwa w okresie od 1 lipca 1934 r. do końca czerwca 1935 r. w porównaniu z takim samym czasokresem 1933/34 r.

	razem od lipca do czerwca		zwiększenie lub zmniejszenie w %
	1935	1934	
USA.	51 576	55 934	— 7,8%
Anglja	21 341	20 451	+ 4,4 „
Niemcy	9 970	11 128	—10,4 „
Francja	8 436	9 559	—11,7 „
Rosja	6 315	4 972	+27,0 „
Włochy	4 700	3 969	+18,4 „
Japonja	3 752	3 527	+ 6,4 „
Indje Brytyjskie	2 300	1 990	+15,6 „
Kanada	1 859	1 569	+18,5 „
Inne państwa	15 923	14 957	+ 6,5 „
Razem	126 172	128 056	— 1,5%

Szczególnie wzmogło się zużycie cyny w Z. S. R. R. mianowicie do 6315 tonn, co w porównaniu do 4 972 tonn z ubiegłego roku daje nadwyżkę 27%. Również i Włochy wykazują zwiększone zużycia cyny o 18,4%, Indje Brytyjskie o 15,6%, Kanada o 18,5%, Szwecja o 16,2% i Holandia o 23,4%.

Światowa produkcja blachy cynkowej w pierwszym półroczu 1935 r. wyniosła 1 744 000 tonn w przeciwstawieniu do 1 850 000 tonn z tego samego okresu 1934 r.

Rozwój przemysłu metalurgicznego w Z.S.R.R. W „L'Usine Belge“ z dn. 15 czerwca r. b. znajdujemy notatkę, dotyczącą obecnej sytuacji przemysłu metalurgicznego w Z. S. R. R., z której podajemy najciekawsze informacje.

Ciężki przemysł sowiecki, który przekroczył już plan produkcyjny zakreślony na rok 1934, poczynił dalsze postępy w ciągu pierwszego kwartału 1935 r.

Produkcja globalna przedsiębiorstw komisariatu ludowego do spraw ciężkiego przemysłu wzrosła o 24,2%, w porównaniu z tym samym okresem roku poprzedniego, pomimo że plan roczny przewidywał jedynie zwiększenie w wysokości 19%. W ten sposób ciężki przemysł osiągnął już w pierwszym kwartale poziom, który pozwoli nietylko na zrealizowanie programu rocznego, ale nawet na wypełnienie go z nadwyżką.

W ciągu pierwszego kwartału roku bieżącego produkcja surówki wzrosła w porównaniu z tym sa-

mym okresem roku poprzedniego, o 28,3%, stali o 32,8%, wyrobów wyrobów walcowanych o 29,2%.

W najbliższym czasie huty otrzymają cały szereg nowych instalacji m. in. dwa wielkie piece, pięć pieców Martinowskich, piec elektryczny i t. d. Poza tem zostaje uruchomionych obecnie 6 nowych walcowni.

Znaczne sukcesy osiągnięto w przemyśle metali nieżelaznych. Produkcja miedzi surowej w pierwszym kwartale r. b. w porównaniu z rokiem 1934 wzrosła o 78,1%. Również podniosła się produkcja cynku, niklu i aluminium. Rozwój przemysłu metali nieżelaznych ma szczególne znaczenie dla gospodarstwa narodowego Sowietów.

Również w dziale konstrukcyj żelaznych, zwłaszcza urządzeń transportowych zaznaczył się duży wzrost. W marcu r. b. po raz pierwszy przekroczono program, który przewidywał budowę lokomotyw i wagonów dla kolei żelaznych. W porównaniu z pierwszym kwartałem 1934 r. produkcja lokomotyw wzrosła o 47%. Program kwartalny w dziale budowy samochodów i traktorów został zrealizowany z nadwyżką.

W dziale maszyn rolniczych wyprodukowano cały szereg nowych maszyn, między innymi szczególnie wzrosła produkcja maszyn do zasiewów oraz zwiększyła się dziesięciokrotnie wytwórczość maszyn rolniczych kombinowanych.

Przemysł rowerowy w Rosji. Plan gospodarczy na r. 1934 przewidywał produkcję rowerów w ilości 274 000 sztuk. Obecny program na 1935 r. przewiduje produkcję 350 000 sztuk, przyczem zaznaczyć trzeba, że podczas gdy w 1934 r. produkowano tylko męskie rowery, obecnie program produkcyjny obejmuje również rowery damskie, dziecięce i wysigowe.

Rosja posiada obecnie trzy fabryki rowerów w Moskwie, Charkowie i Penzie.

Brazylja zakupuje parowozy w Niemczech. Brazylijskie towarzystwo kolejowe Rede de Viacao-loarense zamówiło w Niemczech 5 parowozów towarowych.

Brazylijski przemysł lotniczy. Rząd brazylijski zamierza stworzyć własny przemysł lotniczy, któryby miał na celu pokrycie zapotrzebowania wojska, lotnictwa i marynarki.

Koło Bello Horizonte w stanie Minas Geraes wydzielone zostały już na ten cel specjalne tereny. Projektowane zakłady mają być finansowane przez kapitały prywatne, jednakże rząd zastrzegł sobie prawo ścisłej kontroli tego przedsiębiorstwa.

Zakaz przywozu maszyn włókienniczych do Austrii. Sprawę wprowadzenia zakazu przywozu maszyn włókienniczych do Austrii oddano specjalnej komisji, złożonej z przedstawicieli rządu izb przemysłowo-handlowych, przemysłu i kupiectwa.

Podania o dopuszczenie do Austrii maszyn włókienniczych mają być przekazywane tej komisji do rozpatrzenia. Ograniczenie przywozu ma objąć przede wszystkim te maszyny, które mogą być w dostatecznej ilości produkowane w Austrii.

OSOBISTE

Dyrektorem należącej do koncernu „Wspólnoty Interesów“ huty „Batory“ mianowany został dyrektor oddziału warsztatów, inż. Lucjan Myciński. Dotychczasowy dyrektor huty „Batory“, gen. dyr. inż. Marjan Przybylski, pozostaje nadal członkiem zarządu W. I., jako nac. elny dyrektor hut tego koncernu. Kierownictwo oddziału warsztatów powierzono inż. Jugendfeinowi.

*

Uchwałą Komisji Komunikacyjnej Izby P.-H. w Sosnowcu, powziętą na ostatniem posiedzeniu, zgodnie z upoważnieniem Zarządu, delegatem Izby do Państwowej Rady Komunikacyjnej wybrany został korespondent Izby inż. Józef Mirowski.

WYCIECZKA S. I. M. P. DO BELGJI I NIEMIEC

W czasie od 21 września do 5 października odbędzie się wycieczka inżynierów, organizowana przez S. I. M. P. (Stowarzyszenie Inżynierów Mechaników Polskich) do Belgii i Niemiec, połączona ze zwiedzeniem wystawy w Brukselli oraz 11 przedsiębiorstw przemysłowych w Niemczech. Wycieczka ma na celu dokształcanie inżynierów, pracujących w naszym przemyśle na drodze obserwacji naukowo-technicznych.

Wycieczka zwiedzi w ciągu 8 dni niżej wymienione fabryki przemysłu metalowego w Niemczech:

- 1) Diskus-Werke, Frankfurt a/M. (budowa szlifierek);
- 2) F. Schmaltz G.M.B.H. — Offenbach a/M. (budowa szlifierek specjalnych, precyzyjnych, automaty do ostrzenia pił, fabrykacja szlifowanych kół zębatach);
- 3) Berlin—Karlsruher Industrie — Werke A. G. — Karlsruhe (fabryka broni i amunicji, wyrób maszyn amunicyjnych);
- 4) Badische Maschinenfabrik u. Eisengiesserei — Durlach — Baden (maszyny i urządzenia odlewnicze jak: maszyny do formowania, odlewania pod ciśnieniem i in. oraz budowa pieców odlewniczych);
- 5) Lorenz A. G. Maschinenfabrik—Ettlingen — Baden (maszyny do obróbki kół zębatach frezowanych i heblowanych);
- 6) Gustav Wagner-Reutlingen (gwinciarki i narzędzia do gwintowania, piły do metali, szlifierki do pił);
- 7) Carl Zeiss—Jena (narzędzia i przyrządy precyzyjne);
- 8) Zeiss—Ikon—Dresden (instrumenty precyzyjne, wyrób aparatów fotograficznych, aparatura filmowo-dźwiękowa);
- 9) Deutsche Niles-Werke A. G. — Berlin Weissensee (obrabiarki do metali zwłaszcza ciężkie karuzelówki, kołówki, maszyny do kół zębatach szlifowanych);
- 10) Loewe-Gesfürel A. G. — Berlin (tokarki, frezarki, produkcja sprawdzianów, odlewy pod ciśnieniem, przebieg fabrykacji broni ręcznej);
- 11) Herbert — Lindner G. m. b. H. — Berlin—Wittenau (obrabiarki precyzyjne).

Całkowity koszt wycieczki łącznie z przejazdem, utrzymaniem, hotelami i opłatami paszportowymi wyniesie od osoby dla członków SIMP 400 (czteryście) zł. dla nie członków 450 zł.

Zapisy przyjmuje Sekretariat SIMP (Warszawa, Czackiego 3/5 m. 22) do dnia 10 września, do tego też terminu należy wpłacać należność za wycieczkę dla uzyskania karty uczestnictwa.

WYDAWNICTWA

„Ukazała się w druku nakładem autora broszura Ignacego Maszyńskiego rzeczownika patentowego p. t. „Krótkie wiadomości o zabezpieczeniu praw własności na wynalazki, wzory i znaki towarowe w kraju i zagranicą“, która w sposób treściwy i przystępny podaje przepisy dla utrzymania w mocy, unieważnienia i obrony patentów, wzorów i znaków. W broszurze znajdują się również dane o działalności urzędu patentowego i poszczególnych jego działów, jak również wykaz wydawnictw i publikacji polskich, traktujących o zabezpieczeniu własności przemysłowej; broszura przeznaczona jest dla wynalazców i kupców — cena jej wynosi zł. 1 gr. 50“.